

Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 32

Utgitt 26 juli.

1915

Forandringer

7 juni.

i reglementet for Norges Bank,

besluttet 7 febr. 1913, 16 febr., 8 juni, 7 septbr. 1914 og
7 juni 1915.

Efter de av repræsentantskapet for Norges Bank den 7 februar 1913, 16 februar, 8 juni, 7 september 1914 og 7 juni 1915 fattede beslutninger skal reglementets §§ 103 og 117 lyde saaledes:

§ 103. Indkaldelse av suppleant for direktør eller bestyrer sker for bankens regning, naar vedkommendes fravær har sin grund i sygdom, paakrævet rekreations- eller forretningsreise.

§ 117. De to ved hovedsætets hovedkasse ansatte kasserere har hver at stille kaution for kr. 30 000,00 og maa ikke ha mer i de dem betrodde kasser end kr. 75 000,00 hver. Kassereren ved hovedsætets vekslingskontor for skillemynt har at stille kaution for kr. 15 000,00 og kan ha indtil kr. 120 000,00 i sit verge.

Ved Trondhjems avdeling stiller kassereren kaution for kr. 28 000,00; han kan ha indtil kr. 100 000,00 i sit verge. Den fungerende skillemyntkasserer ved Trondhjems avdeling har at stille kaution for kr. 8 000,00. Han maa ikke ha mer end kr. 50 000,00 i sit verge.

Ved Bergens avdeling stiller hovedkassereren kaution for kr. 15 000,00 og kan ha indtil kr. 36 000,00 i sit verge, mens skillemyntkassereren sammesteds stiller kaution for kr. 8 000,00 og har adgang til i eget verge at ha indtil kr. 50 000,00.

Ved Hamar avdeling stiller kassereren kaution for kr. 15 000,00 og kan ha indtil kr. 30 000,00 i sit verge.

Ved Fredrikstad avdeling henholdsvis kr. 12 500,00 og kr. 25 000,00.

7 juni. Ved Drammens, Skiens, Kristiansand S., Stavanger, Fredrikshalds, Lillehammer, Kristiansund N., Aalesunds, Larviks, Gjøviks og Haugesunds avdelinger henholdsvis kr. 10 000,00 og kr. 20 000,00.

Ved Tromsø, Bodø, Vardø, Hammerfest og Arendals avdelinger henholdsvis kr. 6 000,00 og kr. 12 000,00.

Forsaauidt der for nogen av de ved utfærdigelsen av dette reglement fungerende kasserere ved ansættelsen er stipulert en lavere kaution end her foreskrevet, kan direktionen la forhøielsen utstaa til første leilighet.

Kassererne er ogsaa i tilfælde av forfald ansvarlig like overfor banken, forsaauidt der ikke er sørget for, at stedfortræderen har stillet den reglements-mæssige kaution for sin funktionstid.

17 juli.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet

av 17 juli,

hvorved i henhold til lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 bestemmes, at det senest den 19 april d. a. utfærdigede forbud mot utførsel fra riket av kobber og legeringer derav med uædle metaller, i arbeide, utvides til at omfatte duk.

Denne bestemmelse træder i kraft den 23 ds.

22 juli.

Rundskrivelse

fra Justisdepartementet til amtmændene

av 22 juli 1915.

I henhold til kongelig resolution av 16 juli 1915 post III fastsættes som nærmere regler for anvendelsen av de i II avsnit i lov nr. 1 av 24 juni 1915 om forandringer i og tillæg til lov av 4 mai 1901 om anmeldelse av reisende og fremmede indeholdte bestemmelser om politilladelse, hvis nogen, som ikke er norsk statsborger, vil søke erhverv under reise fra sted til sted ved haandverk eller anden haandtering:

1. Tilladelsen blir at meddele skriftlig i opholdsboken, som skal indeholde vedkommendes signalement og paa forlangende forevises for enhver polititjenestemand.

2. Agtes virksomheten drevet med bistand av hustru eller barn, 22 juli.
som omfattes av anmeldelse efter fremmedlovens § 3, jfr.
§ 4, blir dette uttrykkelig at anføre i tilladelsen med op-
regning av de personer, tilladelsen saaledes omfatter.
3. Hvis nogen meddeles opholdsbok, men samtidig negtes til-
ladelse til at drive erhverv, som omhandlet i lovens II
avsnit, blir en uttrykkelig bemerkning herom at indta i
opholdsboken.

— — — — —
Ved lov nr. 1 av 24 juni 1915 er i fremmedlovens § 2,
2det og 3dje led indtat bestemmelser svarende til den ved pro-
visorisk anordning av 20 november 1914 indførte særskilte
kontrol med reisende og fremmede. Det er ved kongelig reso-
lution av 16 juli 1915 bestemt, at denne kontrol fremdeles skal
føres, og Justisdepartementet er bemyndiget til at gi nærmere
forskrifter til gjennomførelse derav.

I henhold hertil bestemmer departementet, at denne kontrol
fremdeles skal føres paa den i rundskrivelse av 20 januar 1915
foreskrevne maate. I henhold til slutningsbestemmelsen i lovens
§ 2 bestemmes, at de, som i byene gjør sig en næringsvei av
at motta reisende i natteherberge, skal avgi opgaverne over de
i de sidste 24 timer ankomne reisende til politiet hver dag
inden kl. 10 formiddag.

Saafernt ingen reisende er ankommet, skal dette anmeldes.

Nye bruksregler

22 juli.

for Ramsaas statsalmenning Værdalen,

approbert av Landbruksdepartementet 22 juli 1915.

§ 1. Ingen hugst maa foregaa uten efter forutgaaende
bevilgning og utvisning. Kvist og stub kan efter styrets tilla-
delse for hvert enkelt tilfælde i den lovlige hugsttid samles av
de bruksberettigede, hvor dette uten skade for skogen kan ske.
Det maa ikke bortføres før det er besigtiget av opsynsmanden.

§ 2. Bark og næverflekning, kvistning og løvbrytning er
forbudt, men naar ungsbogen staar for tæt, kan staur og lig-
nende hugges efter samraad med skogforvalteren.

§ 3. Enhver bruksberettiget, som har trang til at aavirke
noget i almenningen, har derom at indsende skriftlig ansøkning
til styrets formand inden april maanedes utgang i det aar, hugst
agtes utført, med angivelse av det kvantum ved og tømmer,
som ønskes aavirket. Styret bestemmer derefter under hensyn-

22 juli. tagen til ansøkerens behov og almenningens tilstand, hvor meget der skal bevilges hver ansøker.

§ 4. Styret gir derpaa skogforvalteren opgave over det bevilgede kvantum. Blinkningen foretages av formanden samt 2 andre medlemmer og opsynsmanden. Skogforvalteren leder blinkningen, forsaavidt han ikke helt overlater den til styret. Den bør foregaa inden 24 juni, og de dage blinkningen skal foregaa bestemmes av styrets formand efter konferanse med skogforvalteren. Paavisningen til de bruksberettigede sker en dag umiddelbart efter blikningen.

§ 5. Hugsten skal foregaa en maaned fra den dag, det utblinkede efter bekjendtgjørelse er paavist, samt i tiden 15 september til 15 oktober, begge dage medregnet, ved hvilken sidste dato det aavirkede skal være sammenlunnet og tydelig merket med nummer og navn. Styret kan bestemme andre hugsttider av indtil 1 maanedes længde, naar dette maatte vise sig ønskelig.

§ 6. Efter hugsttidens utløp foregaar takst av det aavirkede ved 2 av styrets medlemmer paa en av styret bekjendtgjort dag, og har aavirkeren at være tilstede, hvis hans hugst ikke er tydelig merket. Ikke paavist eller utydelig merket virke kan da sælges til indtægt for almenningskassen.

§ 7. Det aavirkede skal betales til kassereren inden april maanedes utgang det paafølgende aar. Hvis nogen da staar til rest med betaling for erholdt virke kan denne da negtes videre utvisning, til restanse er betalt.

§ 8. Utvisningen gjælder kun for det aar, hvori den er meddelt, og utvist, taksert virke skal hjemkjøres den paafølgende vinter. Styret kan dog, hvis gyldig grund foreligger, forlænge hugsttid og utdrifttid med 1 aar. Er utvist virke ikke hugget eller hugget virke ikke hjemkjørt inden bestemt tid, kan vedkommende negtes utvisning det paafølgende aar.

Efter 2 aar regnet fra bevilgningsdagen kan saadant utvist eller hugget virke utvises til nogen anden eller sælges til indtægt for almenningskassen.

§ 9. Styret skal paase, at al hugst blir utført paa ordentlig maate og at virket blir bedst mulig utnyttet. Hvis nogen bruksberettiget viser likegyldighet i saa henseende, kan styret negte vedkommende utvisning det kommende aar.

§ 10. Det er forbudt at bortsælge fra gaarden det bevilgede aavirke.

§ 11. Betaling for det aavirkede tilfalder almenningskassen. Av denne bestrides de til opsyn m. v. fornødne utgifter samt til forstmæssig forbedring av skøgen. Kassereren har hvert aar at fremlægge regnskap over det aavirkede, som revideres og godkjendes av styret.

§ 12. En opsynsmand ansættes og lønnes av almenningsskassen saaledes, som styret bestemmer. Opsynsmanden har at indsende sine meldinger til styrets formand, likesom ogsaa denne har at meddele ham en nøiagtig skriftlig instruks over de ham paahvilende pligter. 22 juli.

§ 13. Medlemmer av styret, som foretar blinkning, paa-visning og takst samt andet arbeide i almenningen, kan tilstaaes en godtgjørelse av kr. 3,00 — tre kroner — pr. dag, naar de opholder sig i marken, dog kan styret forandre daglønnen efter forholdene.

§ 14. Styret bestemmer for hvert aar prisen paa det aavirkede.

§ 15. Al unødig skade paa skogen ved fældning av trær, kjøring samt blinkning av trær for at orientere sig, er paa det strengeste forbudt.

§ 16. Al hugst av ublinkede trær samt likeledes ethvert brud paa reglerne er belagt med straf.

De tidligere gjældende regler ophæves.

Lov

23 juli.

om smaabruk- og boliglaan m. v.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 8 juli 1915 saalydende:

Kapitel 1.

Den Norske Stats Smaabruk- og Boligbank.

§ 1. Den Norske Stats Smaabruk- og Boligbank har til formaal at gi laan:

I.

mot kommunegaranti

- a. til oprettelse, erhvervelse eller bebyggelse av smaa gaardsbruk (smaabruk) eller til betaling av gjæld paa slike bruk (kapitel 2),
- b. til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av boliger eller til betaling av gjæld paa saadanne (kapitel 4 og 5).

23 juli.

II.

uten kommunegaranti

til personer, som bor eller har sit erhverv i en by, til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av egne boliger i et herred (kapitel 4).

III.

- a. til herreder til erhvervelse og bebyggelse av landeieendomme, som agtes utstykket i smaabruk (kapitel 3),
- b. til kommuner til opførelse av boliger og til erhvervelse av faste eiendomme, som agtes utstykket i boligtomter (kapitel 6).

§ 2. Banken har et grundfond, som dannes av statsmidler paa den maate og med det beløp, som Stortinget bestemmer. Grundfondets midler gjøres frugtbringende saaledes og mot saadan sikkerhet, som bankens styre bestemmer med vedkommende departements godkjendelse. Grundfondet kan ogsaa brukes til utlaan i henhold til § 1.

Renterne av grundfondet indbetales aarlig i statskassen efter fradrag av bankens administrationsutgifter og av det fornødne beløp til utjevning av forskjellen mellem bankens renteutgifter og de renteindtægter, som fremkommer ved utlaan i henhold til § 1.

Staten tilsvarende de tap, banken lider ved, at laantagere eller garantister ikke holder sine forpligtelser.

§ 3. Staten garanterer de laan, som banken optar. Forsaavidt banken ikke tilveiebringer sine laanemidler paa anden maate, kan den utstede ihændehaverobligationer, som skal lyde paa guldchronemynt og garanteres av staten, idet de forsynes med vedkommende departements garantipaategning. Obligationernes rentefot bestemmes av bankens styre. Det samlede beløp av bankens laanemidler maa ikke overstige det tidobbelte av grundfondets beløp.

§ 4. De bankobligationer, som utstedes samtidig, danner en serie. Seriens tilbakebetalingstid, som fastsettes ved seriens utstedelse, maa ikke være kortere end 30 og ikke længere end 80 aar. Tilbagebetalingen foregaar i halvaarlige terminer paa den maate, at den andel, som er fastsat i tilbakebetalingsplanen, og som stiger saaledes, at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp, enten uttages ved lodtrækning og indfries efter opsigelse med 6 maaneders varsel eller opkjøpes, forsaavidt der er adgang til det efter laanekontrakten. Banken har desuten i ethvert tilfælde ret til ved hvilkensomhelst termin efter 6 maaneders varsel at betale større avdrag eller helt at indfri serien; dog kan bankens styre

for en tid av indtil 10 aar fraskrive banken retten til saa- 23 juli.
ledes at opsi nogen av seriens obligationer.

§ 5. Den lodtrækning, som omhandles i § 4, skal foretages i god tid, saa opsigelsen kan ske et halvt aar før hver forfaldstermin. Lodtrækningen foregaar i Kristiania i overvær av *notarius publicus*. Opsigelsen foregaar ved, at utfaldet av lodtrækningen bekjendtgjøres i »Norsk Kundgjørelsestidende« og i de andre offentlige blade, som vedkommende departement bestemmer. Ihændehaverne eller eierne av de obligationer, som uttrækkes, har, mot at faa kapitalen utbetalt, at tilbakelevere obligationerne med rentekupons for de renteterminer, som staar igjen. Efter betalingsterminen godtgjøres ingen renter, og hvis ihændehaverne av forfaldne obligationer ikke melder sig ved forfaldstid for at motta kapitalen, blir denne staaende som depositum hos banken for deres regning og risiko.

§ 6. Utbetaling av renter og indfrielse av bankens obligationer foregaar, foruten ved banken, ogsaa ved Norges Banks avdelinger og hos de av rikets oppebørselsbetjenter og ved det eller de handelshus eller pengeindretninger i utlandet, som vedkommende departement bestemmer efter forslag fra bankens styre.

§ 7. De laan, som er git i henhold til § 1, utbetaler banken i rede penger med fulde paalydende beløp.

Laanene forrentes og avdrages saaledes som nedenfor fastsat for de forskjellige slags laan. Skyldneren kan dog indbetale større avdrag end fastsat eller paa én gang indfri sin gjæld.

Laan til betaling av gjæld tilstaaes bare av laanemidler, som svarer til den del av grundfondet, som Stortinget har bevilget i det øiemed.

Laan til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av boliger og til betaling av gjæld paa saadanne maa ikke til nogen tid tilsammen utgjøre mer end det samlede beløp av laan til smaabruk.

§ 8. Den Norske Stats Smaabruk- og Boligbank bestyres, indtil anderledes bestemmes ved lov, av Kongeriket Norges Hypotekbanks styre med saadan fordeling av forretningene mellem Hypotekbankens hovedsæte og dens kontorer, som Kongen bestemmer. Kongen utfærdiger ogsaa de nærmere forskrifter for bankens virksomhet.

Stortinget fastsætter lønningene for bankens tjenestemænd.

§ 9. Bankens styre har at vareta saavel garantisternes som bankens tarv. Styret indsender fjerdingaarsvis til vedkommende departement et utdrag av bankens regnskaper og ved hvert aars utgang beretning om bankens virksomhet med opgave over hver enkelt kommunes garanti- og laaneansvar efter § 1. Denne beretning blir at forelægge Kongen og at

23 juli. tilstille hvert aars Storting. En gang aarlig offentliggjøres ved trykken en oversigt over, hvorledes banken staar.

Vedkommende departement fører paa statens vegne tilsyn med bankens virksomhet og anordner den fornødne revision av bankens forretningsførsel.

Kapitel 2.

Laan til opprettelse, erhvervelse eller bebyggelse av smaa bruk eller til betaling av gjæld paa slike bruk.

§ 10. I ethvert herred skal der være en arbeidsnævend (smaabruksnævnden) paa mindst tre og høist syv medlemmer, som herredsstyret vælger for tre aar blandt de av herredets indvaanere, som har stemmeret ved kommunale valg. For samme tidsrum og blandt de nævnte stemmeberettigede vælges varamænd for medlemmene. Det iagttages, at saavel arbeidere som gaardbrukere faar sæte i nævnden. Av medlemmene bør ialfald én være bygningskyndig. Blandt medlemmene vælger herredsstyret en formand med varamand.

Enhver valgbar, som ikke er over 60 aar gammel, er pliktig til at motta valg som medlem av nævnden; dog kan den, som har gjort tjeneste i tre aar, undslaa sig i likesaa lang tid.

Intet medlem kan delta i en saks behandling, naar saken angaar enten ham selv eller en person, som er saa nær beslegtet med ham som søskendebarn eller like saa nær besvogret.

Nævndens formand tilkommer en aarlig godtgjørelse, som fastsettes av herredsstyret og utredes av herredet. Nævndens øvrige medlemmer har ikke anden godtgjørelse for sit arbeide end betaling for avholdte takster (§ 77). Hvor arbeidet findes betydelig, kan herredsstyret dog bevilge dem særskilt godtgjørelse, som utredes av herredet. Formanden har desuten samme betaling som nævndens øvrige medlemmer for avholdte takster.

Naar stemmerne i nævnden staar like, gjør formandens stemme utslaget. Formanden har at gi veiledning til dem, som ønsker at erhverve jord og søker laan av Smaabruk- og Boligbanken. Han bør ogsaa hjelpe til med at fremkalde rimelige tilbud av jord, som er skikket til smaa bruk, og som der kan bli spørsmaal om at sælge. Findes der slik jord i herredet, som tilhører det offentlige, bør han forhandle om dens salg til anvendelse overensstemmende med denne lov, naar dette ønskes av nogen, som kan faa laan efter denne lov. Naar et smaa bruk utskilles fra en eiendom, som der hviler pantegjæld eller andre heftelser paa, skal han ogsaa hjelpe laansøkeren med at faa heftelserne avløst fra smaabruket.

Nævnden utfører det, som er paalagt den ved denne lov, 23 juli. og skal forøvrig forberede for herredsstyret enhver sak, som gjælder lovens gjennomførelse. Nærmere forskrifter for nævnden (derunder om dens beslutningsdygtighet) utfærdiges av herredsstyret med godkjendelse av bankens styre.

Hvor et herred omfatter flere sogn, kan herredsstyret med samtykke av bankens styre bestemme, at der skal være en arbeidsnævnd for hvert sogn.

§ 11. Adgang til at faa laan til oprettelse, erhvervelse eller bebyggelse av smaabruk eller til betaling av gjæld paa slike bruk har norsk statsborger, mand eller kvinde, som er skikket til at eie, drive og vedlikeholde smaabruket som jordbruk,

trænger en væsentlig hjælp for at kunne oprette, erhverve, bebygge eller beholde bruket, og som efter skøn av smaabruksnævnden eller efter sidste aars skatteligning ikke eier en formue av over kr. 3 000,00, indbo ikke medregnet,

ikke ellers eier fast eiendom til saa stor værdi, at denne, tillagt smaabrukets værdi, gaar over den i § 12 satte grænse.

Ved skjønnnet over, om en laansøker er skikket til at eie, drive og vedlikeholde smaabruket som jordbruk, kan ogsaa tages hensyn til egtefællens og barnenes egenskaper.

§ 12. Den eiendom, laanet gjælder, maa være særskilt skyldsats, indeholde mindst 50 ar opdyrket eller dyrkbar jord og være skikket som smaabruk. Desuten bør der saavidt mulig tilligge bruket de herligheter og rettigheter, som efter de stedlige forhold ansees nødvendige for et litet gaardsbruk, saasom havn, torvmyr eller skog til husbehov og gaardsfornødenhet.

Brukets laaneværdi (§ 13) maa ikke være over kr. 6000,00, derav ikke over kr. 4000,00 for jorden. Naar laanet er til oprettelse eller erhvervelse av bruket, maa kjøpesummen være rimelig i forhold til eiendomsprisene i egnen.

Bruket maa ha eller skaffes de for beboelse eller drift nødvendige hus, hvis ikke bankens styre efter anbefaling av smaabruksnævnden og herredsstyret i det herred, som garanterer for laanet (§ 17), fritar herfor.

Laan paa jord, som er dyrkbar, men væsentlig uopdyrket, bør inden samme herred gaa foran laan paa jord, som væsentlig er opdyrket. Inden samme herred bør ogsaa laan til oprettelse av nye smaabruk gaa foran laan til erhvervelse av ældre bruk, og disse sidste laan gaa foran laan til betaling av gjæld.

§ 13. Takstsummene for:

- a. smaabrukets værdi (brukets takstsum),
- b. omkostningene ved nødvendige utbedringer av ældre byg

23 juli. ninger eller ved opførelse av nødvendige nye bygninger (byggetakstsummen) utgjør smaabrukets laaneværdi.

§ 14. Laan kan gives med indtil $\frac{9}{10}$ av smaabrukets laaneværdi. Dog maa laan, som gives til opprettelse eller erhvervelse av bruk, ikke være større end $\frac{9}{10}$ av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt byggetakstsummen.

§ 15. Laan til opprettelse eller bebyggelse av nye smaabruk forrentes med $3\frac{1}{2}$ pct., laan til erhvervelse eller bebyggelse av ældre smaabruk med 4 pct.

Laan til betaling av gjæld paa smaabruk forrentes efter den rentefot, som Kongen fastsetter. Renten bør gjennemsnittlig sættes saa høi, at det offentlige ikke lider noget rentetap. For det enkelte laan blir den rente uforandret, som gjaldt, da laanet blev tilsagt av banken.

§ 16. Laan til opprettelse, erhvervelse eller bebyggelse av smaabruk er avdragsfri de første 5 aar og betales tilbake i de følgende 42 aar i halvaarlige terminer, saaledes at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp.

Laan til betaling av gjæld paa smaabruk betales tilbake i 42 aar i halvaarlige terminer, saaledes at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp.

§ 17. Til sikkerhet for ydet laan skal banken, foruten herredsgaranti, ha panteret i smaabruket med hus og forsikringssum. Er der pantegjæld paa smaabruket med prioritet foran bankens laan, maa den sammenlagte gjæld ikke utgjøre over $\frac{9}{10}$ av laaneværdien, og, hvis laanet gives til opprettelse eller erhvervelse av bruket, ikke over $\frac{9}{10}$ av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt byggetakstsummen. Heftelser, som bestaar i aarlig utredsel, ansættes til utredselens 25-dobbelte beløp. Føderaads værdi ansættes efter smaabruksnævdens skjøn, dog ikke under den aarlige utredsels 5-dobbelte beløp.

Heftelser og utredslar, som hviler paa et bruk, som smaabruk blir utskilt fra, kan dog, naar det ansees ubetænkelig, efter anbefaling av smaabruksnævnden og med samtykke av herredsstyret sættes ut av betragtning.

§ 18. Ansøking om laan stiles til banken og sendes av laansøkeren til smaabruksnævdens formand. Den skal være ledsaget av en beskrivelse av smaabruket med hus og gi oplysning om kjøpesum og andre kjøpevilkaar, hvis laanet gjælder opprettelse eller erhvervelse av bruket, og om pantegjæld og andre heftelser, hvis det er til betaling av gjæld. Søkes der om laan til opførelse av nye eller utbedring av ældre bygninger, skal laansøkeren oplyse om utstrækningen av de arbeider, han agter at utføre, og gi et omkostningsoverslag.

Bankens styre fastsetter skema for ansøking og be- 23 juli.
skrivelse.

§ 19. Naar ansøkingen er mottat av smaabruksnævdens formand, træder nævnden sammen og avgir erklæring, om laansøkeren fylder vilkaarene i § 11, og om han ellers har saadanne egenskaper, at han bør faa laanet.

Svarer nævndens flertal ja hertil, og der iøvrig ikke foreligger noget, som flertallet paa forhaand finder bør utelukke laansøkeren fra at faa laan, befares bruket av et arbeidsutvalg, som bestaar av formanden og to medlemmer av nævnden, som formanden utser for hver sak; den ene skal være jordbrukskyndig og den anden bygningskyndig.

Under befaringen skal arbeidsutvalget:

- a. fastsette brukets takstsum. Jord og hus værdsættes særskilt. Taksten skal sættes efter den værdi, eiendommen antages at ha i handel og vandel og saaledes, at der ved skjønnet ikke tages hensyn til, om laansøkeren faar laan i banken til billigere rente end den, som gjælder paa pengemarkedet.
- b. fastsette byggetakstsummen, hvis der søkes om laan til opførelse av nye eller utbedring av ældre bygninger. Arbeidsutvalget avgjør, hvilke byggearbeider er nødvendige (jfr. § 12, næstsidste led), utarbeider planen for disse og et rids av boligen og dens indredning, alt under tilbørlig hensyn til laansøkerens ønsker, og anslaar arbeidets kostende. Det iagttages, at bebyggelsen skal være beregnet bare til én familie. Herredsstyret kan beslutte, at planen for byggearbeidet med rids og omkostningsoverslag skal forelægges helseraadets ordfører til uttalelse om den sundhetsmæssige side ved bebyggelsen; beslutning som nævnt meddeles nævndens formand, som melder det til banken.
- c. avgi erklæring, om bruket og i tilfælde kjøpesummen fylder vilkaarene i § 12. Hvis bruket ikke har, og laansøkeren heller ikke ønsker at skaffe de for beboelse og drift nødvendige hus, skal utvalget erklære, om der er grund til fritagelse i henhold til § 12, næstsidste led.

De takster, som er nævnt foran, sker efter skema, som bankens styre fastsetter.

Skylddeling til utskillelse av smaabruk, som der søkes laan til, eller ny skyldlægning av slike bruk, kan forlanges utført av arbeidsutvalget uten særskilt betaling, forsaavidt det kan ske i forbindelse med takstbefaringen. Iøvrig gjælder reglerne for almindelige skylddelingsforretningers avholdelse og tinglæsning.

Hvis nævndens flertal negter at fremme laaneandragendet (jfr. denne §'s 2det led), kan laansøkeren kræve saken forelagt herredsstyret til avgjørelse.

23 juli.

§ 20. Etter befaringen og skylddelingen træder smaa-bruksnævnden sammen til endelig behandling av laaneandragendet. Nævnden avgir erklæring som nævnt i § 19 c og uttaler, om der bør gives laan og med hvilket beløp. Er nævnden ikke enig i uttalelsen fra helseraadets ordfører (jfr. § 19 b i slutningen), skal den anføre sine grunde herfor.

Nævndens formand sender derefter ansøkningsen med bilag, takstforretningen og uttalelsen fra nævnden samt i tilfælde fra helseraadets ordfører til herredsstyret, som beslutter, om herredet garanterer overfor banken og med hvilket beløp. Hvis herredsstyret beslutter at garantere, uttaler det samtidig, om herredet stiller som vilkaar for sin garanti, at laanet skal gives mot 1ste prioritets pant eller, i andet fald, efter hvilke heftelser.

Herredsstyret bør ikke garantere for laanet, hvis kjøpesummen efter nævndens skjøn ikke er rimelig i forhold til eiendomsprisene i egnen.

§ 21. Fra herredsstyret sendes saken, bilagt med utskrift av beslutningen, tilbake til smaabruksnævndens formand.

Har herredsstyret besluttet, at herredet garanterer for det hele laan eller for en del, og laansøkeren i sidste tilfælde erklærer, at han ønsker laanet ogsaa efter nedsættelsen, sender nævndens formand ansøkningsen med bilag, takstforretningen, uttalelsen fra nævnden samt i tilfælde fra helseraadets ordfører og utskriften av herredsstyrets garantibeslutning til banken.

§ 22. Mot laantagerens tinglyste pantobligation utbetaler banken laanet til herredets kasserer eller en anden av herredsstyret opnævnt, som saa utbetaler beløpet til laantageren efter anvisning av smaabruksnævndens formand. Den del av beløpet, som er git til byggearbeider, anvises og utbetales først, efterhvert som arbeidet under formandens tilsyn skrider frem overensstemmende med planen. Paa ansøking kan dog forskudsbetaling utbetales. Nye forskud gives ikke, før tidligere forskud er medgaat til planmessig utført arbeide, og sidste termin utbetales ikke, før det hele arbeide er utført. Den del av laanet, som til enhver tid er ubrukt, bør gjøres frugtbringende for laantageren ved at indsættes i godkjendt sparebank.

De nærmere forskrifter om laanenes utbetaling gives av herredsstyret.

§ 23. Til laanet er indfridd, pligter brukets eier at drive det som jordbruk paa forsvarlig maate, vedlikeholde hus og nødvendige gjærder og holde husene brandforsikret for den fulde værdi i en brandforsikringsindretning, som bankens styre godkjender. Han kan ikke uten samtykke av herredsstyret og bankens styre leie bort nogen del av jorden eller opføre noget leiehus paa bruket. Smaabruksnævndens formand fører tilsyn

hermed, og har i det øiemed enten selv eller ved et av nævndens medlemmer at besigtige bruket hvert 3dje aar, og ellers saa ofte herredsstyret bestemmer. Om de besigtigelser, som er avholdt i aarets løp, sender formanden beretning til herredsstyret, som sender beretningen til banken, ledsaget av sin uttalelse.

Misligholder eieren nogen av disse forpligtelser, meldes det av nævndens formand uopholdelig til herredsstyret og bankens styre. Styret kan da inndra laanet efter forskriftene i § 75, og dette skal i tilfælde av saadan misligholdelse ske, hvis herredsstyret forlanger det.

Hvis eieren, for gjælden til banken er helt indfridd, uten samtykke av herredsstyret og bankens styre overdrar bruket til andre, blir dette likeledes av nævndens formand uopholdelig at melde til herredsstyret og til bankens styre, hvilket sidste avgjør, om laanet paa grund herav blir at inndra overensstemmende med § 75. Inddragelse av laanet skal i saadant tilfælde ske, hvis herredsstyret forlanger det; dog kan laanet ikke inndrages paa grund av overdragelsen, naar den nye eier har de egenskaper, som er foreskrevet for laantagere, eller er avhænderens barn eller barnebarn, og nævnden finder kjøpesummen rimelig.

Sælges eiendommen ved tvangsauktion, foranstaltet av banken eller anden fordringshaver, til nogen, som har de egenskaper, som er foreskrevet for laantagere, blir laanet, hvis herredsstyret samtykker, at overføre paa den nye eier. Naar omstændighetene gjør det særlig ønskelig, skal det, hvis herredsstyret samtykker, dog ogsaa tillates, at laanet for resten av avdragstiden eller en del av denne overtages av en kjøper, som ikke har de nævnte egenskaper; hvis herredsstyret ikke samtykker, blir laanet at indbetale.

§ 24. Gaar smaabruk ved dødsfald over til nogen anden end gjenlevende ektefælle eller en arving, som smaabruksnævnden erklærer skikket til at overta bruket, kan banken opsi laanet med 6 maaneders varsel og i mangel av betaling inddrive det overensstemmende med § 75. Opsigelse skal i saadant tilfælde ske, hvis herredsstyret forlanger det.

Samme regel gjælder, hvis bruket indløses ved odel.

§ 25. Naar der én gang er git laan til et smaabruk, kan der ikke gives nyt laan til samme bruk. Dog kan der gives tillægslaan:

til bebyggelse av bruket og til erhvervelse av skog, havn og jord, som med fordel kan tillægges bruket, naar brukets laaneværdi efter den nye takst og det oprindelige laanebeløp sammen med tillægslaanet ikke gaar over de grænser, som er sat i §§ 12 og 14,

23 juli.

23 juli. for den værdiforøkelse, som et smaabruk har opnaadd ved opdyrkning av dets udyrkede jord, naar saadan opdyrkning er skedd uten hjælp av offentlige midler,

til senere erhverver av bruket til indfrielse av kjøpesummen (utløsningssummen) for bruket, naar dettes laaneværdi efter den nye takst og det oprindelige laanebeløp sammen med til-lægslaanet ikke gaar over den grænse, som er sat i § 14, jfr. § 12.

De forskrifter, som er git i foregaaende paragraffer om laan til smaabruk, gjælder ogsaa tillægslaan.

Kapitel 3.

Laan til herreder til erhvervelse og bebyggelse av landeien-domme, som agtes opstykket i smaabruk.

§ 26. Herreder, som ønsker laan til erhvervelse av en landeiendom til utstykning i smaabruk eller til bebyggelse av slike bruk, kan faa laan paa forskud.

Naar hovedformaalet for erhvervelsen er som nævnt, kan laanet bli git, selv om herredet vil sælge bygninger og en mindre del av jorden i andet øiemed eller bruke en del av eiendommen for egen regning.

§ 27. Forskudslaanet kan gives med indtil kjøpesummen for eiendommen, tillagt omkostningene ved erhvervelsen og det beløp, som antagelig vil gaa med til bebyggelse og til forbedende arbeider, som bedre og mer økonomisk kan utføres paa eiendommen som helhet end for det enkelte smaabruk, som: anlæg av veier og vandedninger, tørlægning gjennom hoved-avløp og større kanaler, o. lign.

§ 28. Ansøknin g om forskudslaan skal indeholde i hoved-træk en plan for, hvad laanet agtes brukt til, og gi oplysning om kjøpesum og andre kjøpevilkaar. Skal der utføres forberedende arbeider som nævnt i § 27, maa der foreligge en plan for arbeidet fra en sakkyndig offentlig landbruktjenestemand.

Ansøkningen, som skal være ledsaget av utskrift av herredsstyrets beslutning i saken, sendes til amtmanden, som sender den videre til banken med sin uttalelse.

Saken forelægges Kongen til avgjørelse, om det skal til-lates herredet at opta forskudslaanet. Blir tilladelsen git, til-siger banken derefter laanet og fastsætter samtidig det største beløp, som kan ventes som endelig laan.

§ 29. For den del av den indkjøpte eiendom, som skal utstykket i smaabruk, gjælder følgende:

a. Herredet utfører i tilfælde forberedende arbeider som nævnt i § 27.

- b. Smaabruksnævnden (§ 10) utarbeider og herredsstyret vedtar en plan for utstykningsplanen. Hvor det gjelder plan for utstykningsplan av store eiendomme, eller naar herredsstyret finder det paakrævet, forsterkes nævnden med vedkommende utskiftningsformand eller stedfortræder for ham, som i den anledning tilstaaes en godtgjørelse av herredet som for underutskiftninger bestemt. Smaabrukene skal fylde vilkaarene i § 12. I planen fastsettes, om smaabrukene skal bebygges for herredets regning. Naar planen er vedtatt av herredsstyret, befares hvert bruk av arbeidsutvalget (§ 19), som fastsetter brukets takstsum og byggetakstsummen, hvis bebyggelse skal ske for herredets regning. Derefter blir bruket skyldsatt. Arbeidsutvalget skal følge forskriftene i § 19. Om skylddelingen gjelder nævnte paragrafs næstsiste led.

- c. Smaabrukene, i tilfælde i bebygget stand, utbydes efter herredsstyrets bestemmelse til salg eller til bortleie.

§ 30. Naar smaabrukene selges, gjelder følgende:

- a. Salgsprisen sættes rimelig og lav, og saaledes at der tages hensyn til, at herredet ikke skal tape paa det iverksatte kjøp.
- b. Salget sker til kjøper, som har adgang til at faa laan i banken til erhvervelsen, selv om han ikke, som foreskrevet i § 11, trenger hjelp av banken til erhvervelsen. Om laanene gjelder i tilfælde forskriftene i kapitel 2 med de ændringer, som følger av, at brukenes laaneværdi tidligere er fastsat og skylddeling utført efter § 29.

§ 31. Naar smaabrukene bortleies, sker det efter regler, som Kongen fastsetter efter forslag fra herredsstyret og uttalelse fra bankens styre.

Leietagerne maa fylde vilkaarene i § 11 og skal ha ret til at faa kjøpt brukene for en salgspris som nævnt i § 30 a og paa vilkaar, som Kongen fastsetter efter forslag og uttalelse som nævnt i forrige led.

§ 32. Mot saadan sikkerhet, som herredsstyret tar god, kan det bevilge dem, som leier smaabruk av herredet, laan til brukets bebyggelse, saaledes at laanene kommer med i opgjøret av kommunens forskudslaan efter § 34.

Renten for laan som nævnt i første led maa ikke være høiere end den rente, herredet betaler for forskudslaanet. Laanene avdrages som fastsat i § 43, 2det led.

§ 33. Forskudslaan efter § 26 kan bli staaende i 5 aar, regnet fra laanet blev tilsagt. Det kan utbetales med én gang eller efterhaanden, som det trænges til opfyldelse av kjøpevilkaarene.

23 juli. Forskudslaandet forrentes som fastsat i § 15, 2det led. Renterne betales i halvaarlige terminer.

I løpet av de 5 aar kommer til avdrag paa forskudslaandet det, som indbetales til herredet ved salg av den indkjøpte eiendom. Herredet kan til enhver tid helt eller delvis tilbakebetale forskudslaandet.

Bankens styre kan under særegne omstændigheter la forskudslaandet staa yderligere i 2 aar. I denne tid gjælder det, som er foreskrevet for de første 5 aar.

§ 34. Hvis herredet ønsker et endelig laan, skal ansøking herom indsendes til banken før utløpet av fristen efter § 33. Er dette ikke gjort, eller indeholder ansøkingen ikke de fornødne opplysninger til oppgjør av forskudslaandet efter nedensaaende forskrifter, kan bankens styre bestemme, at resten av forskudslaandet straks skal betales tilbake.

Efter fristens utløp og til forskudslaandet betales tilbake eller gjøres op, skal det forrentes med 5 pct. aarlig. Denne rente skal ogsaa svares av forskudslaandet for den hele tid, hvis herredet i væsentlige stykker har fraveket den plan for, hvad laandet agtes brukt til, som er fremlagt efter § 28.

Ansøking om et endelig laan skal være ledsaget av den i § 29 b nævnte plan og de opplysninger, som er fornødne til at fastsætte størrelsen av det endelige laan efter nedensaaende forskrifter.

Det endelige laan bestaar av:

- a. Summen av takstsummene og, i tilfælde, av byggetakstsummene efter § 29 b for de smaabruk, som kommunen ikke har solgt.
- b. Den del av overslagssummen for herredets forberedende arbeider efter § 27, som antages forholdsvis at falde paa de smaabruk, som herredet ikke har solgt. Størrelsen av denne forholdsvis del bestemmes av den offentlige landbruketstjenestemand, som har utarbeidet planen for de forberedende arbeider, eller, hvis han er forhindret, av en anden sakkundig, som bankens styre opnævner.
- c. Summen av de laan, som herredsstyret har git dem, som leier smaabruk av herredet.

Søkes der om et endelig laan, som er større end forskudslaandet, skal saken forelægges Kongen til avgjørelse, om det skal tillates herredet at opta laandet. Ellers er approbation efter § 39 i lov om formandskaper paa landet m. v. av 14 januar 1837 ikke nødvendig.

Det endelige laan skal ikke sættes høiere end kjøpesummen for eiendommen, tillagt omkostningene ved erhvervelsen og i tilfælde byggetakstsummene efter foranstaaende bokstav a og b og laan efter foranstaaende bokstav c. Heller ikke skal det

endelige laan sættes høiere end det største beløp, som er fastsatt efter § 28, sidste led. 23 juli.

Forskjellen mellem forskudslaans oprindelige beløp og det endelige laan utlignes mellem banken og herredet ved rede penger.

§ 35. Det endelige laan forrentes som fastsat i § 15, 2det led.

Laanet betales tilbake i 42 aar, saaledes at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp.

Utenfor de fastsatte avdrag paa laanet skal herredet indbetale til banken det, som kommer ind ved senere salg av den indkjøpte eiendom og gjennom avdrag paa de laan, som er nævnt i § 32.

§ 36. Til det endelige laan er indfridd, avgir herredsstyret hvert aar efter smaabruksnævdens innstilling beretning til banken om bruken av den del av den indkjøpte eiendom, som det endelige laan er git til. Beretningen skal være avfattet efter forskrifter, fastsat av bankens styre. Avgives ikke saadan beretning inden en frist, som bankens styre setter, eller fyldestgjør bruken ikke lenger det formaal, som laanet tilsigtes, kan bankens styre inndra laanet efter forskriftene i § 75.

§ 37. Banken kan gi et endelig laan med én gang, naar der foreligger saadanne opplysninger, at laanets størrelse kan fastsettes efter forskriftene i § 34. Forskriftene i nærværende kapitel gjelder da med de ændringer, som følger av, at forskudslaen ikke er git.

Kapitel 4.

Laan til oppførelse, fullførelse eller erhvervelse av egne boliger eller til betaling av gjæld paa saadanne.

§ 38. I enhver kommune skal der være en arbeidsnævd (bolignævd), som kommunestyret opnævner efter forskriftene i § 10, dog saaledes, at forskriften om gaardbrukeres sæte i nævdnen ikke gjelder i byene.

Om formandens og medlemmenes arbeide og godtgjørelse gjelder forskriftene i § 10 med de ændringer, som følger av, at nævdnen skal medvirke ved ordning av boliglaen.

I herredene skal, hvis herredsstyret ikke bestemmer anderledes, smaabruksnævdnen efter § 10 forrette ogsaa som bolignævd.

§ 39. Adgang til at faa laan til oppførelse, fullførelse eller erhvervelse av bolig eller til betaling av gjæld paa saadan har norsk statsborger, mand eller kvinde, som trenger en væsentlig hjelp for at kunne oppføre, fullføre, erhverve eller

23 juli. beholde boligen, og som efter skjøn av bolignævnden eller efter sidste aars skatteligning ikke eier en formue av over kr. 3 000,00 i byene og bymæssig bebyggede strøk i bygdene og kr. 2 000,00 i bygdene iøvrig, indbo ikke medregnet.

§ 40. Den bolig, laanet gjælder, maa være beregnet til høist to familier, og den tomt, som regnes med i eiendommens laaneværdi (§ 41), maa ikke indeholde mer end 50 ar opdyrket eller dyrkbar jord. Til bolig regnes ogsaa dens nødvendige uthus. Laaneværdien uten fradrag av kapitalisert leieavgift av tomten maa i byene og bymæssig bebyggede strøk i bygdene ikke være over kr. 8 000,00 og i bygdene iøvrig ikke over kr. 4 000,00. Tomten, likeledes uten fradrag av kapitalisert leieavgift, maa ikke ha større værdi end kr. 2 000,00 i byene og bymæssig bebyggede strøk i bygdene og kr. 1 200,00 i bygdene iøvrig. Efter ansøknings fra et bystyre (herredsstyre) og anbefaling fra bankens styre kan Kongen forhøie grænsen for laaneværdien i en by eller et bymæssig bebygget strøk paa landet fra kr. 8 000,00 til kr. 10 000,00 og i et herred iøvrig fra kr. 4 000,00 til kr. 5 000,00, forsaavidt det gjælder boliger, som opføres av mur, eller som skal være beregnet til to familier. Naar de stedlige forhold i by tilsiger det, kan Kongen likeledes, efter ansøknings og anbefaling som nævnt i foregaaende punktum, forhøie den arealgrænse, som er fastsat i første punktum.

Forhøielse som nævnt i forrige led kan i bymæssig bebyggede strøk i bygdene ske ogsaa efter ansøknings fra bystyret i tilgrænsende by, naar ansøknings blir anbefalt av bankens styre og av vedkommende herredsstyre.

Naar laanet er til erhvervelse av bolig, maa kjøpesummen være rimelig i forhold til eiendomsprisene i kommunen.

I bygdene skal tomten, hvis den er laansøkerens eiendom, særskilt skyldsættes. I alle tilfælde skal tomtens grænser være tydelig avmerket.

Inden samme kommune bør laan til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av boliger gaa foran laan til betaling av gjæld paa saadanne.

Laan til boliger paa leiet grund maa bare tilstaaes, hvis leietiden er fastsat saaledes, at den ikke utløper eller uten samtykke av banken og den kommune, som har garantert for laanet, kan utløpe i den tilbakebetalingstid, som gjælder for laanet. Desuten maa leietageren ha ret til ved leietidens utløp at indløse tomten efter dens værdi paa indløsningstiden, forsaavidt ikke eieren vil overta de hus, som er opført paa tomten, efter lovlig skjøn. Det, som er fastsat foran i dette led av paragraffen, gjælder dog ikke, hvis grunden eies av staten, en kommune eller noget offentlig fond.

23 juli.

§ 41. Takstsummene for:

- a. tomten og i tilfælde hus efter værdien i handel ogandel, med fradrag for leiede tomters vedkommende av den aarlige leieavgifts 25-dobbelte beløp (eiendommens takstsum),
- b. omkostningene ved det planlagte byggearbeide (byggetakstsummen)

utgjør eiendommens laaneværdi.

§ 42. Laan mot kommunegaranti maa ikke utgjøre mer end $\frac{9}{10}$ av eiendommens laaneværdi og heller ikke mer end $\frac{9}{10}$ av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt byggetakstsummen.

Laan uten kommunegaranti maa ikke utgjøre mer end $\frac{5}{10}$ av laaneværdien og heller ikke mer end $\frac{5}{10}$ av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt byggetakstsummen.

Intet laan maa være over kr. 4 000,00 i hyene og bymæssig bebyggede strøk i bygdene og kr. 3 000,00 i bygdene iøvrig. Dog kan Kongen, forsaavidt det gjælder boliger, som opføres av mur, eller som skal være beregnet til to familier, forhøie laanegrænsen i by og bymæssig bebyggede strøk i bygdene til kr. 5 000,00, naar bystyret (herredsstyret) søker om det, og ansøkningsen blir anbefalt av bankens styre. Forhøielse som nævnt kan i bymæssig bebyggede strøk i bygdene ske ogsaa efter ansøknings fra bystyret i tilgrænsende by, naar ansøkningsen blir anbefalt av bankens styre og av vedkommende herredsstyre.

§ 43. Boliglaan forrentes efter den rentefot som Kongen fastsætter. Renten bør gjennemsnitlig sættes saa høi, at det offentlige ikke lider noget rentetap. Dog skal den, naar det gjælder laan til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av bolig, i intet tilfælde utgjøre over 4 pct. Laan til betaling av gjæld paa boliger forrentes efter den rentefot, som fastsættes i henhold til § 15, andet led. Før det enkelte laan blir den rente uforandret, som gjaldt, da laanet blev tilsagt av banken.

Laanene til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av bolig er avdragsfrie de første 2 aar og betales tilbake i de følgende 28 aar i halvaarlige terminer, saaledes at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp.

Laan til betaling av gjæld paa bolig tilbakebetales i 28 aar i halvaarlige terminer, saaledes at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp.

§ 44. Til sikkerhet for ydet laan skal banken ha pante- ret i eiendommen med hus og forsikringssum. Forskriftene i § 17 finder tilsvarende anvendelse. Desuten skal der stilles kommunegaranti, undtagen naar det gjælder laan, som er git i henhold til § 1, II.

Garantien stilles av den kommune, hvor boligen skal op-

23 juli. føres, fuldføres, erhverves eller, naar det er spørsmål om laan til betaling av gjæld, der, hvor boligen ligger. Dog kan en by garantere for en laansøker, som bor eller har sit erhverv i byen, men vil opføre, fuldføre eller erhverve bolig i et herred, forsaavidt herredsstyret samtykker heri.

§ 45. Ansøgning om laan stiles til banken. Naar der søkes laan i henhold til § 1, II, og i det tilfælde, som er nævnt i § 44, sidste punktum, sendes ansøgningen til bolignævnets formand i den by, hvor laansøkeren bor eller har sit erhverv. Ellers sendes den til formanden i den kommune, hvor boligen skal opføres, fuldføres eller erhverves. Gjælder det laan til opførelse eller fuldførelse av hus, skal ansøgningen ledsages av plan for byggearbeidet med rids og omkostningsoverslag. Søkes der om laan til erhvervelse av bolig, skal ansøgningen gi oplysning om kjøpesum og andre kjøpevilkaar.

Bankens styre fastsætter skema for ansøgningen.

§ 46. Naar ansøgningen er mottat av bolignævnets formand, træder nævnden sammen og avgir erklæring, om laansøkeren fylder vilkaarene i § 39. Svarer nævnets flertal ja hertil, og der iøvrig ikke foreligger noget, som flertallet paa forhaand finder bør utelukke laansøkeren fra at faa laan, befares eiendommen av et arbeidsutvalg, som bestaar av formanden og to medlemmer av nævnden, som formanden utser for hver sak; mindst én maa være bygningskyndig. Naar der søkes laan i henhold til § 1, II, og i det tilfælde, som er nævnt i § 44, sidste punktum, sker befaringen ved et arbeidsutvalg av bolignævnden i det herred, hvor laansøkeren vil opføre, fuldføre eller erhverve bolig.

Under befaringen skal arbeidsutvalget:

- a. fastsætte eiendommens takstsum. Tomt og hus værdsættes særskilt,
- b. gjennomgaa planen for byggearbeidet og, naar denne er godkjendt, fastsætte byggetakstsummen. Kommunestyret kan bestemme, at planen for byggearbeidet med rids og omkostningsoverslag skal forelægges helseraadets ordfører til uttalelse om den sundhetsmæssige side ved bebyggelsen; beslutning som nævnt meddeles nævnets formand, som melder det til banken.
- c. avgir erklæring, om boligen og i tilfælde kjøpesummen fylder vilkaarene i § 40.

De takster, som er nævnt foran, sker efter skema, som bankens styre fastsætter.

Kræves skylddelingsforretning, gjælder § 19, næst sidste led.

§ 47. Efter befaringen og i tilfælde skylddelingen træder den bolignævn, som ved sin formand har mottat ansøgningen

(§ 45), sammen til endelig behandling av laaneandragendet. 23 juli.
Nævnden avgir erklæring som nævnt i § 46 c og uttaler, om der bør gives laan og med hvilket beløp. Er nævnden ikke enig i uttalelsen fra helseraadets ordfører (jfr. § 46 b i slutningen) skal den anføre sine grunde derfor.

§ 48. Søkes der om laan mot kommunegaranti, sender nævndens formand ansøkningen med bilag, takstforretningen og uttalelsen fra nævnden samt i tilfælde fra helseraadets ordfører til kommunestyret.

Kommunestyret beslutter, om kommunen garanterer overfor banken og med hvilket beløp. Hvis kommunestyret beslutter at garantere, uttaler det samtidig, om kommunen stiller som vilkaar for sin garanti, at laanet skal gives mot 1ste prioritets pant eller, i andet fald, efter hvilke heftelser.

Kommunestyret bør ikke garantere for laanet, hvis kjøpesummen efter nævndens skjøn ikke er rimelig i forhold til eiendomsprisene i kommunen.

§ 49. Fra kommunestyret sendes saken, bilagt med utskrift av beslutningen, tilbake til bolignævndens formand.

Har kommunestyret besluttet, at kommunen garanterer for det hele laan eller for en del, og laansøkeren i sidste tilfælde erklærer, at han ønsker laanet ogsaa efter nedsættelsen, sender nævndens formand ansøkningen med bilag, takstforretningen og uttalelsen fra nævnden samt i tilfælde fra helseraadets ordfører og utskriften av kommunestyrets garantibeslutning til banken.

§ 50. Søkes der om laan i henhold til § 1, II, sender bolignævndens formand saken til banken uten først at forelægge den for kommunestyret.

§ 51. Mot laantagerens tinglyste pantobligation utbetaler banken laanet til kommunekassereren i den kommune, hvor boligen er opført, fuldført eller erhvervet, eller til en anden av kommunestyret opnævnt, som saa utbetaler beløpet til laantageren efter anvisning av bolignævndens formand.

Den del av beløpet, som er git til byggearbeider, anvises og utbetales først, efterhvert som arbeidet under formandens tilsyn skrider frem overensstemmende med planen. Paa ansøking kan dog forskudsbeløp utbetales. Nye forskud gives ikke, før tidligere forskud er medgaat til planmæssig utført arbeide, og sidste termin utbetales ikke, før det hele arbeide er utført. Den del av laanet, som til enhver tid er ubrukt, bør gjøres frugtbringende for laantageren ved at indsettes i godkjendt sparebank.

De nærmere forskrifter om laanenes utbetaling gives av kommunestyret.

§ 52. Til laanet er indfridd, pligter laantageren at ved-

23 juli. likeholde de pantsatte hus, at holde dem brandforsikret for den fulde værdi i en brandforsikringsindretning, som bankens styre godkjenner, og at behandle forsvarlig den jord med tilbehør, som tilligger eiendommen. Tilsynet hermed føres av bolig-nævnens formand i den kommune, hvor boligen er. Forskriftene i § 23, 1ste ledes næstsidste og sidste punktum finder tilsvarende anvendelse. Finder formanden, at laantageren ikke opfylder de nævnte forpligtelser, melder han det til bankens styre og i tilfælde til det kommunestyre, som har garantert for laanet. Styret kan da inndra laanet efter forskriftene i § 75, og dette skal i tilfælde av saadan misligholdelse ske, hvis kommunestyret forlanger det.

Gaar boligen ved frivillig overdragelse, tvangsauktion eller dødsfald over til ny eier, gjælder forskriftene i § 23, 3dje og 4de led og § 24, 1ste led, dog saaledes, at kommunestyret ikke har noget med saken, hvis laanet er git i henhold til § 1, II.

§ 53. Naar laan er git til bolig paa leiet grund, kan der gives tillægslaan til erhvervelse av tomten. Likesaa kan der gives tillægslaan:

til yderligere byggearbeider paa en eiendom, som der før er git laan til, og

til senere erhverver av eiendommen til indfrielse av kjøpesummen (utløsningssummen).

Eiendommens og det nye byggearbeides hele laaneværdi efter den nye takst og det oprindelige laanebeløp sammen med tillægslaanet maa ikke gaa over de grænser, som er sat i §§ 40 og 42.

De forskrifter, som er git i foregaaende paragraffer om laan til boliger, gjælder ogsaa tillægslaan.

Kapitel 5.

Laan til byggeselskaper til opførelse av boliger.

§ 54. Byggeselskap, som har til formaal at faa istand egne hjem, kan faa laan hertil mot kommunegaranti. Garantien stilles av den kommune, hvor boligene agtes opført, eller, hvis herredsstyret i denne kommune samtykker, av en anden kommune.

Selskapets vedtægter og planene for boligenes opførelse, overdragelse eller bortleie maa være godkjendt av Kongen.

Om boligenes størrelse, tomtenes utstrækning og eiendommens laaneværdi gjælder forskriftene i § 40. Adgang til at faa boligene overdrat eller tilleie har de, som fylder vilkaarene i § 39.

Laanet forrentes og avdrages som fastsat i § 43.

§ 55. Til laanet er indfridd, avgir selskapets styre hvert aar til det kommunestyre, som har garantert for laanet, beretning om bruken av laanet og om de opførte boliger. Beretningen, som skal være avfattet efter forskrifter, fastsat av bankens styre, forelægges bolignævnden til erklæring og sendes derefter til banken, ledsaget av kommunestyrets uttalelse.

Avgives ikke beretningen inden en frist, som bankens styre sætter, eller blir det formaal, som laanet tilsigtet, ikke fyldestgjort, kan bankens styre inndra laanet efter forskriftene i § 75.

Kongen gir nærmere forskrifter om tilsyn med de for laanene opførte boliger.

Kapitel 6.

Laan til kommuner til opførelse av boliger og til erhvervelse av faste eiendomme til utstykning i boligtomter.

§ 56. En kommune kan faa lån til opførelse av boliger i kommunen eller utenfor denne, naar formaalet er at skaffe personer, som bor eller har sit erhverv i kommunen, egne hjem. I øiemed som nævnt kan en kommune ogsaa faa laan til erhvervelse av faste eiendomme, som agtes utstykket i boligtomter.

Saafernt laanet skal anvendes til formaal som nævnt utenfor kommunen, kan det bare tilstaaes, hvis kommunestyret i det herred (den by), hvor boligene skal opføres, eller eiendommene ligger, gir sit samtykke.

Planene for boligenes opførelse, overdragelse eller bortleie eller for en eiendoms utstykning i boligtomter maa være godkjendt av Kongen.

Om boligenes størrelse, tomtenes utstrækning og eiendommens laaneværdi gjelder forskriftene i § 40. Adgang til at faa boligene eller tomtene overdrat eller tilleie har de, som fylder vilkaarene i § 39.

Laanet forrentes og avdrages som fastsat i § 43.

§ 57. Til laanet er indfridd, avgir kommunestyret hvert aar efter indstilling fra bolignævnden beretning til banken om bruken av laanet og om de opførte boliger. Beretningen skal være avfattet efter forskrifter, fastsat av bankens styre.

Forskriften i § 55, 2det og 3dje led gjelder ogsaa for laan efter dette kapitel.

Kapitel 7.

Forkjøpsret for herreder til fast eiendom paa landet, som egner sig til at utstykket i smaabruk eller boligtomter.

§ 58. Naar fast eiendom paa landet, som egner sig til at utstykket i smaabruk eller boligtomter, sælges, har det her-

23 juli. red, som eiendommen ligger i, forkjøpsret, hvis eiendommen sælges:

- a. til fremmed statsborger, eller
- b. til korporationer, stiftelser, aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar, eller
- c. til en anden kommune, forsaavidt denne agter at bruke eiendommen til smaabruk eller boliger, eller
- d. til selskap eller sammenslutning, hvis medlemmer er personlig ansvarlige, naar nogen av medlemmene er fremmed statsborger. Det, som her er bestemt om medlemmene av ansvarlig selskap, finder tilsvarende anvendelse overfor ansvarlig medlem og kommanditist i et kommanditselskap og overfor ansvarlig indehaver og stille interessent i et stille selskap. Den, som har ydet en anden laan, hvorfor er betinget indflydelse paa bestyrelsen av laantagerens forretning eller andel i dens utbytte, blir ved anvendelsen av denne regel at anse som stille interessent i forretningen. Kongen skal dog kunne gjøre undtagelse fra bestemmelse i foregaaende og næstforegaaende punktum for bestemte innskud eller laan, hvor dette findes ubetænkelig. Hvorvidt eiendommen egner sig til at utstykket i smaabruk eller boligtomter, avgjøres med endelig virkning av smaabruks- (bolig-)nævnden.

§ 59. Herredet har ikke forkjøpsret efter § 58, hvis salget sker:

- a. til korporationer og stiftelser, som har helt norsk styre med sæte her i riket, og hvis formaal er almennyttig, eller
- b. til nogen, som har norsk indfødsret, eller
- c. gjennom tvangsauktion, derunder ogsaa auktion i henhold til § 127 i lov om konkurs og konkursboers behandling av 6 juni 1863 eller til § 23 i lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 september 1909 eller til § 21 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909.

§ 60. Herredet har ikke forkjøpsret efter § 58, hvis salget gjælder fast eiendom, som enten har en værdi av under 3 skyldmark, eller som sælges for en kjøpesum av under kr. 10 000,00.

§ 61. Overenskomst, hvorved et herred mot vederlag gir avkald paa sin forkjøpsret, er ugyldig, og vederlaget kan efter vedkommende departements bestemmelse inndrages i statskassen.

Grund, som et herred har erhvervet ved forkjøpsret i henhold til denne lov, kan det ikke uten tilladelse av Kongen avhænde i andet øiemed end til smaabruk eller bøligrtomter. 23 juli.

§ 62. Agtes ved den retshandel, som gir anledning til forkjøpsret til landeiendom efter § 58, jfr. § 59, avhændet anden fast eiendom eller rettighet eller løsøre, er det herred, som vil gjøre sin forkjøpsret gjældende, paa forlangende av sælgeren eller hans medkontrahent forpligtet til at la forkjøpsretten omfatte ogsaa rettigheten m. v. i den utstrækning, det forlanges.

§ 63. Naar overenskomst er avsluttet om salg av fast eiendom, som et herred har forkjøpsret til, skal sælgeren tilby herredet at træde ind som kjøper. Tilbudet skal opgi, hvem der er kjøper, og gi oplysning om den eller de eiendomme, salget gjælder, kjøpesum eller, i det tilfælde, som er nævnt i § 66, den sum, som antages at tilsvare eiendommens værdi, — betalings- og andre kjøpevilkaar. Videre skal sælgeren i tilfælde i tilbudet fremsætte forlangende i henhold til § 62.

Indeholder tilbudet ikke de oplysninger, som er foreskrevet i forrige led, skal ordføreren snarest mulig underrette sælgeren om manglene.

§ 64. Naar ordføreren har mottat tilbudet, skal saken forelægges smaabruksnævnden (bolignævnden) til uttalelse. Anbefaler nævndens flertal, at herredet bruker sin forkjøpsret, forelægger ordføreren saken for herredsstyret til avgjørelse.

Hvis beslutning om at bruke forkjøpsretten ikke er fattet i lovlig herredsstyremøte med mindst to tredjedels flertal inden 6 uker, efterat ordføreren har mottat tilbud av det indhold, som er foreskrevet i § 63, ansees forkjøpsretten som bortfaldt.

Paa saadan beslutning som foran nævnt kommer § 38 i lov om formandskaper paa landet m. v. av 14 januar 1837 ikke til anvendelse. Beslutningen blir uopholdelig at meddele sælgeren.

Kongen kan efter anbefaling av vedkommende amtsting bestemme, at den frist (6 uker), inden hvilken herredsstyret skal ha fattet sin beslutning om at bruke forkjøpsretten, kan forlænges indtil 3 maaneder for et amt eller for dele av det, saafremt forholdene gjør det paakrævet.

§ 65. Naar forkjøpsretten gjøres gjældende, indtræder den forkjøpsberettigede i den oprindelige kjøpers rettigheter og forpligtelser. Dog skal den del av vederlaget, som ikke bestaar i pengeydelse eller ydelse av føderaad, eller hvis erlæggelse er gjort avhengig av en betingelse, hvis opfyldelse ikke ligger i herredsstyrets haand, værdsættes til et pengebeløp, som i mangel av mindelig overenskomst fastsættes ved lovlig skjøn. Kan

23 juli. en betinget ydelse ikke værdsættes i penger, hvilket i tvisttilfælde likeledes avgjøres ved lovlig skjøn, bortfalder ydelsen uten vederlag.

Er der i salgsvilkåarene betinget ret for sælgeren til gjenkjøp eller til at fragaa salget under betingelser, hvis opfyldelse ikke ligger i herredsstyrets haand, kan en saadan gjenkjøps- eller fragaaelsesret ikke gjøres gjældende overfor herredsstyret.

§ 66. Reglerne i foranstaaende paragraffer gjælder ogsaa, om den overdragelse, som agtes foretat, helt eller delvis er en gave. I tilbudet skal i dette tilfælde angives den sum, som antages at tilsvare eiendommens værdi, og denne sum blir at anse som den for forkjøpsretten gjældende kjøpesum, hvis ikke herredsstyret finder den for høit ansat. I saa fald kan herredsstyret la kjøpesummen fastsette ved lovlig skjøn.

Er der i det tilfælde, som er nævnt i § 62, fastsat en fælles kjøpesum, avgjøres det ved lovlig skjøn, hvor stor del av kjøpesummen der falder paa den eiendom, forkjøpsretten gjælder, og paa rettigheten m. v.

§ 67. Til de skjøn, som er nævnt i §§ 65 og 66, og hvortil ikke særskilt forliksmægling finder sted, maa stevning forkyndes inden 1 maaned, efterat ordføreren har mottat tilbudet, og skjønnet maa fremmes inden 1 maaned efter utløpet av den lovbestemte varselsfrist. Overskjøn maa være tilstevnt inden 14 dage efter underskjønnets avholdelse og skal likeledes fremmes inden 1 maaned efter utløpet av den lovbestemte varselsfrist.

Den frist, som er sat i § 64 for herredsstyrets beslutning, regnes fra skjønnets eller i tilfælde overskjønnets avholdelse.

Skjønsmænd saavel til underskjøn som til overskjøn opnevnes av amtmanden utenfor det eller de herreder, som er interessert i skjønnet.

§ 68. Herredsstyret har samme krav som sælgerens medkontrahent paa, at eiendommen holdes vedlike, at den ikke skades ved hugst, bortførelse av bygning eller lignende, og at den i det hele leveres til den betingede tiltrædelsestid i den stand, hvori medkontrahenten hadde ret til at forlange den.

Overtrædelse herav straffes med bøter. Det ulovlig aavirkede eller dets værdi inndrages hos den skyldige eller den, paa hvis vegne han har handlet. Inndragningen sker til fordel for vedkommende herredskasse. Offentlig paatale finder ikke sted uten herredsstyrets begjæring.

Herredsstyret kan desuten kræve erstattet det tap, som det er paaført ved overtrædelsen.

Har sælgerens medkontrahent tiltraadt eiendommen, kan

herredskommunen forlange, at der gøres et fradrag i kjøpesummen, svarende til den forringelse, eiendommen retsstridig har lidt ved hugst eller anden virksomhet fra medkontrahentens side, efterat saadan tiltrædelse har fundet sted. Fradragets størrelse bestemmes ved lovlig skjøn, hvis omkostninger likeledes fratrækkes kjøpesummen. Har erhververen beheftet eiendommen saaledes, at heftelsernes samlede beløb overstiger den for forkjøpet gjældende kjøpesum, er heftelserne uforbindende for herredet, forsaavidt de overstiger nævnte kjøpesum.

§ 69. Den, som forlanger dokument tinglæst om salg av fast eiendom, som et herred har forkjøpsret til, skal godtgjøre for retsskriveren, at herredet ikke vil bruke sin forkjøpsret eller har oversittet fristen for at bruke retten. Blir dette ikke godtgjort, kan retsskriveren dog ikke negte tinglæsning; men han skal i saa fald, saavel som naar han finder det tvilsomt, om erhvervelsen er i strid med et herreds forkjøpsret, gjøre anmerkning herom i panteregistret og paa dokumentet. Anmerkningen skal av retsskriveren uopholdelig og samtidig meddeles erhververen, sælgeren, herredets ordfører og amtmanden.

§ 70. Det paaligger lensmanden uopholdelig og samtidig at meddele herredets ordfører og amtmanden underretning, saasnart det kommer til hans kundskap, at en kjøper i strid med herredets forkjøpsret er innsat i en eiendoms besiddelse.

Lensmanden skal meddele kjøper og sælger, at han har sendt underretning som nævnt.

§ 71. Naar ordføreren har mottat meddelelse fra retsskriveren eller lensmanden som nævnt i §§ 69 og 70, skal han indhente uttalelse i saken fra smaabruksnævnden og derefter æske herredsstyrets avgjørelse, om retshandelen skal søkes omgjort eller erhververen sat ut av besiddelsen. Fattes beslutning herom i lovlig herredsstyremøte med mindst to tredjedels flertal, skal beslutningen uopholdelig og samtidig meddeles erhververen, sælgeren og amtmanden. Om beslutningen gjælder det samme, som er sagt i § 64, næstsidste ledes 1ste punktum.

§ 72. Hvis amtmanden inden 8 uker, fra han har mottat meddelelse fra retsskriveren eller lensmanden som nævnt i §§ 69 og 70, faar saadan meddelelse fra ordføreren som nævnt i § 71, skal han fastsætte en frist, inden hvilken forholdet maa bringes i lovlig orden, saasom ved erhvervelse av erklæring fra herredsstyret om, at det frafalder sin forkjøpsret, eller ved frivillig omgjørelse av retshandelen eller ved eiendommens salg til nogen, like overfor hvem herredet ikke har forkjøpsret, eller ved salg til det herred, som har forkjøpsret til den. Fristen maa ikke sættes kortere end 6 maaneder eller lenger end 2 aar.

Amtmandens bestemmelser efter denne paragraf blir at tinglæse og at meddele ordføreren, sælgeren og erhververen.

23 juli.

23 juli. Kommer der ikke meddelelse fra ordføreren inden den nævnte frist, sender amtmanden underretning herom til retsskriveren, som stryker anmerkningen i panteregistret og sender underretning herom til ordføreren, sælgeren og erhververen. Likeledes skal amtmanden sende underretning som nævnt til lensmanden.

§ 73. Oversittes den frist, som er sat i henhold til § 72, skal eiendommen efter foranstaltning av amtmanden uten forliksmægling eller varsel sælges ved tvangsauktion. Salget sker med bindende virkning for eieren eller besidderen, hans hjemmelsmand, deres fordringshavere og konkursboer, samt dem, som har pant i eiendommen. Det foregaar for eierens eller besidderens regning og saaledes, at intet av auktionssummen utbetales ham, før hans hjemmelsmand har faat det vederlag, han har betinget sig for eiendommen. Blir dette vederlag ikke dækket fuldt ut, har den av kontrahenterne, som blir skadelidende, den personlige tiltale til medkontrahenten i behold.

Herredet har ret til at indtræde i auksionsbudet. Hvis det benytter denne ret, og auksionsbudet overstiger den salgssum, som oprindelig var avtalt, kan herredet hos den, som retsstridig har undlatt at gi herredet anledning til at bruke sin forkjøpsret, kræve erstattet forskjellen mellem den oprindelige salgssum og auksionsbudet i den utstrækning, som er nødvendig for at holde herredet skadesløst.

Herredsstyrets ret efter denne paragraf er betinget av, at ordføreren inden 6 uker efter auktionens avholdelse har sendt meddelelse til auksionsforvalteren om, at herredsstyret med mindst to tredjedels flertal har fattet beslutning om at gjøre krav gjældende. Om denne beslutning gjælder det samme, som er sagt i § 64, næstsidste ledes 1ste punktum.

§ 74. Naar der efter lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 september 1909 søkes om tilladelse (koncession) til erhvervelse av fast eiendom, som et herred har forkjøpsret til, kan tilladelsen ikke bli git, før det er godtgjort, at herredet ikke vil bruke sin forkjøpsret eller har oversittet fristen for at bruke retten.

Forkjøpsret efter denne lov kan ikke gjøres gjældende i de tilfælde, da herredet har forkjøpsret ifølge koncessionslovgivningen.

Kapitel 8.

Forskjellige bestemmelser.

§ 75. Hvis skyldige renter og avdrag av laan, som er git i henhold til denne lov, ikke blir betalt i rette tid, kan der

beregnes indtil 5 pct. i aarlig rente derav fra forfaldsdag, til 23 juli. betaling sker.

I mangel av betaling til fastsat tid av renter og avdrag av laan mot pant i fast eiendom er det hele restlaan forfaldent til betaling, og banken har adgang til efter 6 ukers varsel i »Norsk Kundgjørelsestidende« og paafølgende kundgjørelse overensstemmende med lovgivningen om tvangsauktioner at la pantet sælge ved offentlig auktion uten foregaaende indkaldelse til forlikskommissionen, søksmaal og dom. Det skal desuten staa banken frit for at gjøre utlæg i skyldnerens løsøre, som om den hadde forfaldent kommissionsforlik for det skyldige beløp. Samme adgang til fyldestgjørelse har banken ogsaa i andre tilfælde av misligholdelse av laanene, dog saa, at laanene da maa opsiges med 6 ukers varsel.

Hvis laan, som er git uten pant i fast eiendom, blir misligholdt ved, at renter og avdrag ikke blir betalt i rette tid, eller paa anden maate, har banken adgang til at opsi restlaanet til indbetaling med 3 maaneders varsel.

Laan, som er git i henhold til denne lov, maa ikke indrives paa grund av misligholdelse, og pant, som er stillet for laanet, maa ikke frasælges eieren, før den, som har garantert for laanet, er underrettet.

§ 76. Naar tvangsauktion, herunder ogsaa konkursauktion, blir forlangt over fast eiendom, skal auktionsforvalteren undersøke, om den er pantsat til Smaabruk- og Boligbanken, og gi bevidnelse om det i auktionsforretningen. I tilfælde skal han i god tid gi melding til banken om auktionens berømmelse, saa banken og den, som har garantert for laanet, kan la møte ved auktionen. Naar auktionsforvalteren forlanger bevidnelse av pantebøkerne, om banken har panteret i faste eiendomme, sker bevidnelsen uten betaling.

§ 77. Godtgjørelse for takstforretninger efter denne lov maa ikke være større end kr. 15,00 for hver forretning. Den fastsettes indenfor denne grænse av bankens styre og betales av den, som søker laan i banken.

Hvor det arbeide, som helseraadets ordfører faar i anledning av denne lov, findes betydelig, kan kommunestyret bevilge ham særskilt godtgjørelse, som utredes av kommunen.

§ 78. Naar der til opprettelse, erhvervelse eller bebyggelse av smaabruk eller til betaling av gjæld paa slike bruk, samt til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av egne boliger eller til betaling av gjæld paa slike boliger optages eller overtages laan i banken, betales der ikke sportler til statskassen for tinglæsning eller andre offentlige forretninger, som i den anledning maa foretages. Det samme gjælder ogsaa, naar der tilstaaes

23 juli. tillægslaan i banken. Overdragelsedokumenterne m. v. er fritat for stempelavgift.

Offentlige forretninger og dokumenter i anledning av et herræds bortleie av smaabruk i henhold til § 29 c, jfr. § 31, er likeledes fritat for sportler til statskassen og stempelavgift.

§ 79. Enhver, som har adgang til at faa laan efter denne lov, kan hos smaabruks- eller bolignævndens formand faa avtryk av loven og av de gjældende forskrifter og skemaer.

§ 80. Bankens styre avgjør, om et strøk i en bygd skal ansees som bymæssig bebygget efter forskriftene i §§ 39, 40 og 42.

§ 81. En kommune kan overta ansvar for laan efter denne lov (bykommune bare efter kapitlerne 4, 5 og 6) for et beløb, som ikke samtidig maa utgjøre over kr. 200 000,00, dog saaledes, at Kongen, naar kommunens størrelse eller andre særlige omstændigheter gjør det ønskelig, kan forhøie grænsen. Dog maa grænsen ikke for nogen kommune sættes høiere end kr. 500 000,00, indtil anderledes bestemmes ved lov.

§ 82. Til fremme av sund og hensigtsmæssig bebyggelse kan Kongen, efter forslag fra bankens styre, gi nærmere forskrifter om opførelsen og indretningen av de boliger, som der ydes laan til efter denne lov.

§ 83. Særskilt for Finmarken gjælder følgende:

1. For herred eller dele av et herred, hvor de økonomiske forhold gjør det nødvendig, kan Kongen efter ansøgning fra herredsstyret og anbefaling av bankens styre, fastsætte, at laan til opførelse eller fuldførelse av boliger skal kunne gives mot en rente av $2\frac{1}{2}$ pct. og med en tilbagebetalingstid av 42 aar (uten avdragsfrihet).
2. Laan som nævnt kan utgjøre eiendommens fulde laaneværdi, naar denne ikke overstiger kr. 2 500,00. Dog maa intet laan være større end den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt byggetakstsummen.
3. Til sikkerhet for laan som nævnt godtages, foruten pant efter § 44, 1ste led, garanti av vedkommende herred for $\frac{3}{10}$ av mulig tap ved laanet.
4. Laan som nævnt tilstaaes laansøkere, som har saa daarlig raad, at de ikke kan ta laan efter denne lov paa de almindelige vilkaar. Herom skal nævnden og herredsstyret avgi erklæring, naar laaneansøgningen sendes til banken.
5. Naar herredets utstrækning eller samfærdselsforhold gjør det ønskelig, kan Kongen efter ansøgning fra herredsstyret og anbefaling av bankens styre, tillate, at antallet av medlemmer i smaabruks- (bolig-) nævnden økes til 12. Av grund som nævnt og paa samme maate kan det fastsættes, at nævndens formand skal ha skyss- og kostgodtgjø-

relse av statskassen for reiser, som han foretar i anled- 23 juli.
ning av denne lov.

§ 84. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.

Fra samme tid ophæves kapitel 2, 3, 4, 5 og 6 i lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 9 juni 1903 med tillægslove av 13 februar 1905, 24 mai 1907 og 8 august 1908.

Nærværende lov med undtagelse av kapitel 1 faar, efter regler, som gives av Kongen, anvendelse paa de laan, som er git av »Den Norske Arbeiderbruk- og Boligbank«.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania slot den 23 juli 1915.

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Carsten Schlytter,
konst.

Kongelig resolution

23 juli.

av 23 juli.

I henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Spangereids herred, Lister og Mandals amt, under 14 juni 1915 fattet beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v., — dog med en enkelt forandring.

Den stadfæstede vedtægt er saalydende:

1. Salg av tobak i hvilkensomhelst form til barn under 15 aar er forbudt, medmindre barnet medbringer for tilfældet særskilt utfærdiget rekvisition fra kjendt voksen person.
2. Det skal likeledes være forbudt at kjøpe tobak i nogen form til bruk for eller efter opfordring av barn under 15 aar samt at overlate saadanne barn tobak som gave eller i laan eller bytte eller mot vederlag i arbeide eller personlig tjeneste.
3. Barn under 15 aar, der nyder tobak paa offentlig vei, almindring eller plads eller forsamlingslokale eller andet offentlig sted, kan av politiets tjenestemænd fratages den tobak og den tobakspipe eller andet redskap, hvorav barnet for tilfældet benytter sig.
4. Overtrædelse av denne vedtægt straffes efter loven.

23 juli.

Kongelig resolution

av 23 juli.

Stadfæstelse meddeles paa Moss bystyres beslutning i møte den 27 mai 1915 om et tillæg til de ved kongelig resolution av 31 juli 1914 stadfæstede lukningsvedtægter for Moss by, — dog saaledes, at tillægsbestemmelsen gives følgende form:

»§ 1 f. Handel med fersk fisk, hvorunder ogsaa gaar hummer, ræker og krabber, kan uten hinder av denne paragrafs tidsindskrænkninger foregaa fra baat, brygge samt fra lokale, hvor kun dette slags handel drives.«

23 juli.

Kongelig resolution

av 23 juli.

I medhold av lov av 19 juni 1883 meddeles approbation paa Bergens bystyres beslutning av 21 juni 1915, hvorefter den aarlige børskontingent (kr. 12,00 for mænd og kr. 6,00 for kvinder) fra og med aaret 1915 indtil videre nedsettes til det halve for alle de ifølge børslovgivningen kontingentpligtige medlemmer av Bergens børs, som er ilignet byskat efter en indtægt av kr. 2000,00 og derunder.

23 juli.

Kongelig resolution

av 23 juli.

I medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at erfugl inden Norlands amt skal være fredet det hele aar i et tidsrum av 5 aar, regnet fra 1 januar 1916.

23 juli.

Kongelig resolution

av 23 juli.

I henhold til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at det for et tidsrum av 5 aar, regnet fra 1 januar 1916, inden Nordre Bergenhus amt skal være forbudt at bruke snare, saks eller faldstok til fangst

av hare, tiur, røi, aarfugl, jerpe og rype, herfra dog 23 juli.
undtat snare til fangst av hare i haver eller i adkomsten til
disse.

Rettelse.

I kgl. res. av 25 august 1914 angaaende skogvedtægter for
Mo herred, Bratsbergs amt, indtat i Lovtidendens 1ste avd. nr. 41
for 1914, er sidste del av vedtægtenes § 8 samt vedtægtens § 9
faldt ut. De nævnte paragraffer skal lyde saaledes:

§ 8. Løni til uppsynsmennerne vert utreidd av heradskassa mot
lovsett vederlag av statskassa, daa soleis at skogeigarar og dei, som
hev hogst — eller bruksrett, er pliktuge til aa betala uppsynsmen-
nerne for utført blekkjing, utvisning eller anna liknande arbeid i
skogen.

§ 9. Brot av desse vedtekter vert straffa etter den aalmenne
borgarlege straffelov § 339.

Utgiver: Byraachef Young.

Grøndahl & Søns boktrykkeri. Kristiania.